خبر خوش

سنندج و بندرعباس در جمع شهرهای خلاق جهان

پیش از این دو شهر رشت و اصفهان به عنوان شهرهای خلاق ایرانی، به جمع شهرهای خلاق جهان پیوسته و در فهرست یونسکو نشسته بودند. اولی به عنوان شهر خلاق خوراك و دومی یعنی اصفهان به عنوان شهر خلاق صنایع دستی. حالا هم دو شهر دیگر کشورمان یعنی سنندج و بندرعباس، در بررسی‌های دوسالانه یونسکو به جمع شهرهای خلاق جهانی پیوستند.

ظاهرا امسال ۶۶ شهر جهان توانسته‌اند نظر کارشناسان یونسکو را برای پیوستن به شهرهای خلاق جذب کنند. در این میان شهر بندرعباس ایران به عنوان شهر خلاق صنایع‌دستی و شهر سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی از سوی یونسکو تایید شدند.

به عقیده دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو- ایران، هر دوی این شهرها شایسته و برازنده این نام هستند.

به گزارش ایلنا، حجت‌ا... ایوبی می‌گوید: خوشحالیم شهر سنندج که سرآمد موسیقی است، شهر خلاق موسیقی شد و نغمه‌ها و آواهای کردهای عزیز ما با محوریت سنندج از این پس بهتر شنیده می‌شود.

وی یادآور می‌شود: هر کشور هر دو سال یك بار که اجلاس شهرهای خلاق جهان شکل می‌گیرد، می‌تواند چهار شهر خلاق خود را معرفی کند که ایران نیز چنین کرد، هرچند دو شهر مورد توجه کارشناسان قرار نگرفتند و این البته چیزی از شایستگی این شهرها کم نمی‌کند و ما از همین امروز کارمان را برای گرفتن دو سهمیه دیگر در دو سال آینده آغاز می‌کنیم.

بی‌شك پیوستن به شبکه شهرهای خلاق فرصتی تازه برای این شهرهاست تا از تجربه‌های جهانی استفاده کرده و داشته‌های خود را به جهان بهتر معرفی کنند.

با نصب شیروانی در بافت تاریخی یزد برخورد می‌شود

کیست که نداند زیبایی بافت تاریخی یزد و خانه‌های قدیمی‌اش، به همان مصالح خشت و گلی آجری رنگی است که در غروب آفتاب و زیر تابش نور خورشید، چونان رشته‌هایی از جواهر طلایی‌رنگ می‌درخشند و هوش و حواس از سر آدمی می‌برند. برخی از مالکان اما اخیرا دست به تغییراتی در ساختار این بناها زده‌اند که هم زیبایی آنها را خدشه‌دار می‌کند و هم خلاف ضوابط ناظر بر بافت‌های تاریخی است و خطر خروج بافت از فهرست جهانی را در پی دارد. یکی از این تغییرات، نصب شیروانی روی سقف و حیاط خانه‌هاست که به گفته مهدی رحیم‌زاده، فرمانده یگان حفاظت اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی یزد تخلف محسوب شده و با آن برخورد می‌شود. رحیم‌زاده با بیان این‌که هم اکنون شیروانی‌های نصب شده، با حکم مقام قضایی برداشته شده‌اند، از مردم خواسته تا در صورت مشاهده هرگونه دخل و تصرف در بافت تاریخی یزد، به صورت شبانه روزی با شماره ۰۳۵۳۶۲۰۲۷۷۷، ستاد خبری یگان حفاظت اداره کل میراث فرهنگی استان اطلاع دهند./ جام جم دیلی

ممقان‌دوزی با ابزار و وسایل بسیار ساده نخ ابریشم، پارچه‌ای از جنس دبیت و متقال سوزن معمولی و انگشتان بانوان هنرمند خلق می‌شود

عکس: جام جم

گفت‌وگو با بانوی هنرمند ممقان‌دوزی که سهم زیادی در احیای این هنر داشته است

سمفونی رنگ‌ها و طرح‌ها

منهای نفت

باکارآفرینان و تولیدکنندگان صنایع دستی

سعیده دلال‌علیپور

ایران

با رقص انگشتان دست روی پارچه‌ای که با چرخش نخ‌ها و طنازی رنگ‌ها همراه است، سمفونی عشقی نواخته و یکی از زیباترین هنرهای اصیل آذری- ایرانی خلق می‌شود؛ هنری به نام ممقان‌دوزی. این هنر که با ابزار و وسایل بسیار ساده نخ ابریشم، پارچه‌ای از جنس دبیت و متقال، سوزن معمولی و انگشتانه و با حرکت انگشتان ظریف و هنرمندانه زنان و دختران شهر ممقان خلق می‌شود، آنچنان زیبا و جذاب است که چشم هر بیننده هنردوستی را محو خود می‌کند. هنر ممقان‌دوزی یکی از هنرهای کمتر شناخته شده صنایع‌دستی است که مختص شهرستان ممقان از توابع آذربایجان‌شرقی است و با سابقه حدود ۳۰۰-۲۵۰ ساله تقریبا در انحصار دستان هنرمند زنان و دختران این خطه از کشورمان است.

هنر ممقان‌دوزی که به شکل خانگی در ممقان رواج دارد در کنار صنعت سودآور نخودپزی اقتصاد پررونقی را برای مردم این شهرستان در آذربایجان شرقی رقم زده است

شهر ممقان در ۴۲ کیلومتری شهرستان تبریز واقع شده و به جهت صنعت نخودپزی و همچنین سوزن‌دوزی شهرتی دست و پا کرده و اکثر زنان و دخترانش با پاك کردن نخود و ممقان‌دوزی نقش زیادی در چرخه اقتصادی خانواده‌ها ایفا می‌کنند. این هنر در گذشته برای تزیین لباس‌های محلی استفاده می‌شد، ولی اکنون به دلیل عدم استفاده از آن نوع لباس‌ها، بیشتر برای تهیه رومیزی، قاب دیواری، زیر لیوانی، زیر بشقابی، جا قلمی، کوسن، کمربند، کفش، جلیقه و... استفاده می‌شود.

رشته هنری ممقان‌دوزی که به شکل خانگی در ممقان رواج دارد و ساعات فراغت زنان و دختران خانه‌دار را به خود اختصاص داده، الهام گرفته از فرهنگ بومی منطقه است و رگه‌هایی ناب از فرهنگ و فولکلور منطقه در آن به چشم می‌خورد. اما متاسفانه این هنر ارزشمند با ورود مواد اولیه نامرغوب به بازار و دلالان سودجو و در کنار آن صنعت سودآور نخودپزی آن‌طور که باید معرفی نشده و می‌رود که رفته‌رفته از نقطه اوج و شکوفایی خود فاصله بگیرد.

بانوی احیاکننده

یکی از بانوانی که در چند سال اخیر با تلاش شبانه‌روزی در احیای این هنر زیبا گام برداشته و با کمك میراث فرهنگی استان و دیگر بانوان ممقان‌دوز شهر در احیای مجدد آن برآمده، هنرمندی است به نام فهیمه ایمنی. ایمنی حدود دو سال پیش با کمك بانوان دوزنده اقدام به ثبت شرکت تعاونی سوزن‌دوزی ممقان کرد تا از طریق آموزش دادن آن به کارآموزان جدید و حمایت از سوزن‌دوزی ممقان و هنرمندان سوزن‌دوز این شهر و بازاریابی برای فروش راحت‌تر محصولات هنری زنان روستایی، گامی بزرگ در حفظ و احیای مجدد این هنر ارزشمند بردارد. این بانوی هنرمند ممقانی در خصوص این تعاونی به جام جم می‌گوید: با تشکیل شرکت تعاونی و همکاری تعداد زیادی از بانوان و دختران هنرمند ممقان‌دوز توانستیم در نمایشگاه‌های متعددی شرکت کرده و این هنر نفیس و چشم‌نواز را به هنردوستان دیگر شهرهای کشور معرفی کنیم و با یافتن چند خریدار عمده و نیز با مکاتبه با برخی ادارات، زمینه‌ای فراهم شد تا به منظور حمایت از این هنر، تولیدات ما را به عنوان کادو خریداری کرده و به مهمانان خود اهدا کنند.

طرح‌های ذهنی

این تولیدکننده درباره شیوه دوخت و ایجاد نقش و طرح‌های سوزن‌دوزی ممقان چنین توضیح می‌دهد: در سوزن‌دوزی با استفاده از نخ‌های رنگی، همه سطح پارچه با طرحی که دوزنده در ذهن دارد پر می‌شود.

او سوزن‌دوزی ممقان را ذهنی و ملهم از برداشت‌ها و بینش‌های شخصی هنرمندان از طبیعت معرفی کرده و به می‌گوید: بنابراین بیشتر طرح‌ها شامل گل و بوته‌های تمثیلی است که با تنها ابزار کار سوزن‌دوزان، یعنی یك سوزن چهار سانتی معمولی و یك انگشتانه خیاطی روی پارچه نقش می‌بندد.

رونق اقتصادی خانوارهای ممقانی

به گفته مدیرعامل شرکت تعاونی ممقان‌دوزی، بیش از نیمی از زنان و دختران ممقانی اوقات فراغت خود را با این هنر سپری می‌کنند و حدود یك‌سوم بانوان به عنوان شغل از این هنر ارتزاق کرده و نقشی در فعالیت‌های اقتصادی خانواده ایفا می‌کنند. ایمنی با تایید این‌که در سال‌های اخیر صنعت نخودپزی جای هنر- صنعت ممقان‌دوزی را گرفته، می‌افزاید: متاسفانه چون دستمزد صنعت نخودپزی و پاك کردن نخود، بیشتر از ممقان‌دوزی است، افراد زیادی به این صنعت تمایل نشان می‌دهند، اما در این میان افرادی هم هستند که علی‌رغم دستمزد پایین ممقان‌دوزی به این هنر مشغولند و با جان و دل از آن حمایت می‌کنند.

گلایه‌ای از میراث فرهنگی

وی از نحوه عملکرد فروشگاه‌های صنایع دستی وابسته به سازمان میراث فرهنگی هم گلایه‌مند است و می گوید این سازمان با قیمت‌گذاری غیرمنصفانه خود سبب شده تا سوزن‌دوزان ممقانی تمایل چندانی برای فروش آثارشان به این سازمان نداشته باشند.

نمایشگاه‌ها فرصتی برای رونق ممقان‌دوزی

این تولیدکننده در بخش دیگری از اظهاراتش با اشاره به ناشناخته بودن هنر سوزن‌دوزی ممقان می‌گوید، تا این لحظه فاکتور خلاقیت تاثیر چندانی در معرفی این هنر به بازار نداشته و آنچه سبب شده تا این هنر قدیمی از انزوا خارج شود، وجود نمایشگاه‌هایی است که هر از گاهی در گوشه و کنار کشور با حضور سوزن‌دوزان ممقانی تشکیل می‌شود. اما با این همه متاسفانه بازار فروش کالاهای سوزن‌دوزی از رونق چندانی برخوردار نیست و با این‌که ابتکارات بسیاری در تولید محصولات به کار می‌بریم، هنوز نتوانسته‌ایم فروش مناسبی داشته باشیم.

به اعتقاد ایمنی، شرکت در نمایشگاه‌های مختلف راهکاری برای معرفی ممقان‌دوزی به طرفداران صنایع‌دستی است اما شرکت در نمایشگاه‌ها نیز همواره با سود همراه نیست و با توجه به این‌که غالبا نمایشگاه‌ها غیررایگان هستند و شرکت‌کنندگان برای دریافت غرفه خود باید پول بپردازند همیشه با درآمد مناسب مواجه نیست.

مشکلات ممقان‌دوزی و ممقان‌دوزها

فهیمه ایمنی درخصوص مشکلات عمده این هنر دست‌دوز می‌گوید: یکی از مشکلات ما در این حوزه رکود بازار و عدم استقبال هنردوستان از این هنر است. هرچند در یکی دو سال اخیر با راهنمایی برخی هنرمندان بانو و تهیه نخ‌های باکیفیت بالا و قابل شست‌وشو سعی در اصلاح فرآیند تولید داشتیم، اما متاسفانه تعدادی از هنرمندان با استفاده از مواد اولیه نامرغوب که قابل شست‌وشو نبوده و دوام کمتری دارند اقدام به تولید این هنر می‌کنند که این امر به رکود بازار فروش این هنر منجر شده است. به گفته این بانوی هنرمند بیمه هنرمندان فعال در این هنر- صنعت مشکل دیگر آن است. متاسفانه اکثر بانوان که شاید سابقه آنها به بیش از ۴۰ سال هم می‌رسد به دلیل عدم آشنایی و ندانستن مراحل اداری بیمه نشده‌اند و علی‌رغم مکاتباتی که با مسؤولان مربوط انجام گرفته تا به حال نتیجه‌ای حاصل نشده و اکنون این هنرمندان با بیش از ۵۰ سال سن از کار افتاده‌اند و هیچ حقوقی ندارند.

وی ادامه می‌دهد: اگر بخواهیم جنسی با کیفیت بسیار عالی به بازار عرضه کنیم باید آن را با نخ ابریشم طبیعی تهیه کنیم که این امر به دلیل گران بودن نخ ابریشم طبیعی مقرون به‌صرفه نیست و باعث می‌شود قیمت تمام‌شده جنس گران درآید و همه قادر به خرید این محصول نیستند. برای همین تقاضا برای تهیه جنس به صورت سفارشی و با نخ ابریشم طبیعی به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

این هنرمند اضافه می‌کند: بازار فعلی ظرفیت جذب مشتری با قیمت‌های دلخواه سوزن‌دوزان را ندارد و همین سبب شده تا عده‌ای از تولیدکنندگان به استفاده از محصولاتی با الیاف ویسکوز یا استات به جای ابریشم روی آورند که این امر تا حد زیادی به اصالت و نفیس بودن تولیدات ضربه می‌زند و در ضمن دوام و شفافیتی که در کارهای ابریشم‌دوزی وجود دارد در تولیدات مصنوعی وجود نخواهد داشت.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۵۱۶

جدول عادی

افقی: ۱) برنامه ورزشی هفتگی شبکه یك سیما - غذایی از آرد برنج ۲) بله آلمانی - نمونه- مقدس و ممنوع - اندك ۳) سنجیده و معقول- بنیانگذار حزب کمونیست- سمیع ۴) شروع- خواهش‌های نفسانی- از اجزای تفنگ ۵) آب میان‌بافتی- تاریخ‌نگار- ضروری ۶) شرم و حیا- نیم گرم- جوانمرد ۷) سنگ ترازو - درس نگارشی- ماهیت ذاتی ۸) مذکر- پروردگار ما- تکیه‌کلام درویش- ویتامین خونی ۹) تردید- کارآگاه به دنبال آن است- آژند ۱۰) سپاسگزاری- از تیم‌های فوتبال روسیه- قطعی برای کتاب ۱۱) زبانه آتش - حلال نیست- کلمه پرسشی ۱۲) آواره - نام پدر ابراهیم نبی(ع)- بیان درد و آزردگی ۱۳) فانی- خندان- کنترل دقیق ۱۴) حرف ندا- شبکه استانی سیمای مرکز همدان- آب‌نما- نشانه مفعول ۱۵) میمون آدم‌نما- از عالی‌ترین منظومه‌های غنایی ادب فارسی اثر فخرالدین اسعد گرگانی.

عمودی: ۱) از جام‌های معتبر تنیس جهان- خوشحال ۲) طرد کردن - چاشنی غذایی با طعم ترش- سرکرده ۳) باد ویرانگر- مساوی ۴) سخت و دشوار- نام دیگر سیاره ناهید- پایتخت تبت ۵) سرپرست جامعه اسلامی- نقاش ایرانی عهد تیموری و صفوی- بله انگلیسی ۶) مگابایت- از سرداران نامی افراسیاب- دانشگاهی در فرانسه ۷) نوعی سلاح کمری- عبادت‌کننده- سنگ چاقو تیزکنی ۸) مریض- آسایش ۹) از انجیل‌های معتبر - خط تلفن- نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم ۱۰) میوه خوشه‌ای - خبرها- رخساره ۱۱) دوستی- حس بساوایی- شریك غم و غصه دیگری ۱۲) فروغ و پرتو- روباه صحرای جنگ جهانی دوم- پدران ۱۳) نویسندگی - سخن گستاخانه ۱۴) بی‌حرکت شدن- تکیه کردن - زنان بر سر کنند ۱۵) شبیه- وابستگان.

جدول ویژه

افقی: ۱) از هفت خوان رستم - خیمه بزرگ ۲) ویتامین محلول در چربی - واحدی در وزن- رهبر انقلابی چین - روغن مو ۳) مردود - واحد شمارش فرش- نوعی ماسه ریز ۴) جنبش و حرکت - خوب - ناحیه بدون درخت، هموار، سرد و مرطوب ۵) رودی در روسیه - خدای هندو- سرقت ۶) طلبکار - خواهر اسفندیار - ادا و اطوار ۷) نوعی کارد نوك‌تیز - حمله به دشمن - مسکوك عهد دیلمیان ۸) رودی در فرانسه - آلیاژی از مس و نیکل- فرزند- قومی ایرانی ۹) کمیاب - اثرگذار- لازم ۱۰) خرید و فروش- ماهی‌فروش- محصول احتراق ناقص ۱۱) پرده گوش- شهری در استان کرمان- وحشت ۱۲) ویزا - الهه هنر- عالی‌مقام ۱۳) جغور بغور- کلیسای قدیمی اصفهان- دستمال ۱۴) ضمیر انگلیسی- رشوه‌دهنده - پیامبر صبور- فاصله بسیار کم ۱۵) مدفن ناصرخسرو - مجموعه شعری سروده علیرضا قزوه.

عمودی: ۱) ایالتی در آمریکا - از مرکبات ۲) نوعی پارچه ابریشمی- ممکن- اندازه صدای هر سیستم صوتی ۳) به دنیا آمدن - وضعیت روحی و خلقی ۴) کرشمه- به رنگ خاکستر- رفتار به نرمی ۵) نام مستعار ویلیام سیدنی پورتر، نویسنده آمریکایی- کاخ لویی سیزدهم- اشاره به دور ۶) عامل انتقال صفات ارثی- نقاش فلاماندی قرن هفدهم - خدشه‌دار ۷) حداقل- طولانی‌ترین رود اروپا- زمین آماده کشت ۸) همشیره- اسب اصیل و تندرو ۹) پیروان یك پیامبر- بیم دهنده- توکل کردن ۱۰) راه راست یافتن- گازی رادیواکتیو- حرف دهن‌کجی ۱۱) مشك - قطعی برای کتاب- ماوراءالنهر ۱۲) نقاب- پارسای کوه‌نشین- پشم شتر ۱۳) دین ها- مقبره‌های عظیم فراعنه مصر ۱۴) موشك زیرآبی- گوشه‌ای در دستگاه ماهور- نشانه ۱۵) شاه‌تره - از قاریان مصری قرآن کریم.

حل جدول عادی شماره ۵۵۱۵

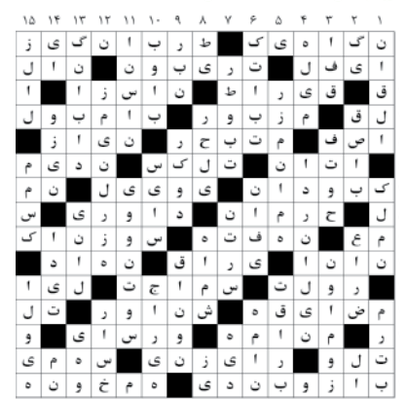

حل جدول ویژه شماره ۵۵۱۵

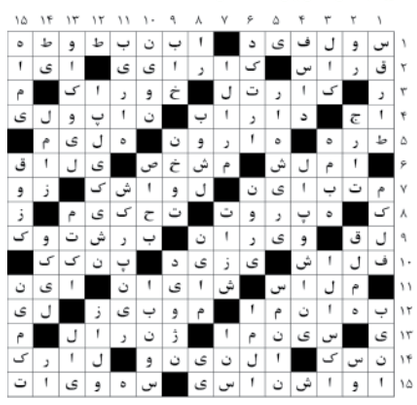

تعیین تکلیف مکان‌های ممنوعه گردشگری

با وجود گسترش سفرهای ماجراجویانه هنوز تعداد مکان‌های ممنوعه یا ضوابط چگونگی ورود و دسترسی به مناطقی که در حوزه استحفاظی دستگاه‌هایی غیر از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هستند، مشخص نیست. کویر لوت، چشمه‌های بادآب سورت، پارك ملی کویر، قرق‌های حیات وحش و اراضی و مناطق حفاظت‌شده از جمله مکان‌هایی هستند که گردشگر برای ورود به عمق آنها یا حتی دسترسی اولیه به مجوز سایر نهادها و هماهنگی با آنها نیاز دارد.

به گزارش ایسنا، موارد زیادی پیش آمده که گردشگر به چشمه‌های بادآب سورت مراجعه کرده اما با فنس‌کشی و مهار مواجه شده و در هیچ‌کجا اطلاعاتی درباره ضرورت دریافت مجوزِ ورود به حریم این چشمه‌ها منتشر نشده است. به‌طور معمول در مناطقی با حساسیت بالا، تابلوهای «عکاسی ممنوع» نصب می‌شود اما کم پیش آمده در مناطقی که به‌عنوان جاذبه گردشگری معرفی شده‌اند یا از گذشته در مسیر سفر بوده‌اند ولی اینك ورود به آنها محدود و یا ممنوع شده، مثل کویر لوت، پارك ملی کویر یا... تابلو یا نشانه‌ای برای آگاهی از شرایط ورود به آن مناطق نصب شده باشد.

برخی از این مکان‌ها به لحاظ طبیعی شرایط امنی ندارند، مثل محیط‌های باتلاقی در دل کویرها که جان بسیاری از گردشگران را به خطر انداخته، اما حتی یك تابلو به منزله هشدار در آن مناطق نصب نشده است. بعضی از مناطق هم به دستور محاکم قضایی به‌طور موقت ورود ممنوع می‌شوند که درباره آنها معمولا اطلاعاتی منتشر نمی‌شود. چنین اطلاعاتی را فقط از گردشگرانی که پیشتر به این مناطق رفته‌اند و دچار مشکل شده‌اند، می‌توان به‌دست آورد.

در همین ارتباط ولی تیموری، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، می‌گوید: ما این وظیفه را برای خود قائلیم که به گردشگر اعلام کنیم به کدام مناطق می‌تواند وارد شود یا نباید وارد نشود و در چه مناطقی همراهی راهنمای گردشگری ضرورت دارد.

او ادامه می‌دهد: معمولا بیشتر تصمیم‌گیری‌ها درباره تعیین ضوابط ورود به یك منطقه خاص در داخل استان گرفته می‌شود، برای همین مقرر شد در جلسات کمیسیون ارتقای امنیت گردشگران، تصمیم‌گیری سایر نهادها و دستگاه‌ها در ارتباط با اعمال محدودیت و ممنوعیت ورود گردشگران به مناطق استحفاظی آنها، به این وزارتخانه اطلاع داده شود تا ما هم متعاقب آن اطلاع‌رسانی عمومی کنیم.